

מדינת ישראל משרד המשפטים

הוועדה לבחינת פעילות נציבות הביקורת על מערך התביעה ומייצגי המדינה בערכאות

ירושלים, י"ג אב תשע"ה
29 יולי 2015
מס' מכתב: 027-99-2015-004222
(בתשובה נא לציין מס' מכתבנו)

פרוטוקול מס' 15
ישיבה עם הגב' שרית דנה לשעבר המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (אזרחי).
שהתקיימה ביום רביעי כ"ה בתמוז התשע"ה (15 ביולי 2015), בשעה 16:00

נכחו:

יו"ר הוועדה, כבוד השופט (בדימוס) אליעזר גולדברג.
עו"ד איילת לוי, מרכזת הוועדה.

גב' שרית דנה, לשעבר המשנה ליועץ המשפטי לממשלה לשעבר (אזרחי).

הגב' שרית דנה : את תחילת דרכי בשירות המדינה עשיתי אצל השופטת בן פורת, לא הייתי חברה בצוות השמונה. בזמנו הייתי המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (אזרחי). ליוויתי באופן חיצוני הליכים משפטיים, נוכח עיסוקי בתכנון ובנייה וברשות המקומיות לכן החוויה שלי ביחס לפרקליט היא לא מהמקור הזה... אני רוצה להציג את תפיסת עולמי כמשפטנית בשירות המדינה ... עימותים הם לא נושא שזר לי. אני מפרידה בין החלק המערכתי לבין זה הפרטני. יש לי גם מה לומר על המערכת, זוהי ביקורת פנימית שהיא בעצם ביקורת חיצונית. ואם היא ביקורת חיצונית – לא ברורה התוספת של גוף זה.

גופי הביקורת שאנו מגירים עובדים לפי כללים זהנה נוצר משהו שהוא לא זה ולא זה...אין לגוף זה את ההגנות שיש למבקר המדינה, ויש לו את הסטיגמה של גוף ייחודי במגזר הציבורי, הנושא הזה שעל הפרקליטים צריך להיות מערך ביקור מיוחד לא בא בחלל ריק.

אני לא מפרידה בין משפטנים לבין עורכי דין, המשפטנות הציבורית נמצאת תחת מתקפה בשנים האחרונות שלא ידענו עליה והמחירים שמשפטים בשירות הציבורי, בפרספקטיבה של ה – 20 שנים האחרונות זה לא דומה לדבר אחר.

במילים אחרות, להיות משפטן בכיר של להיות לפני 20 שנה לא דומה להיות משפטן לפני שנה – צריך לחפש את נקודת ההשוואה במגזרים שמתייחסים למצבים שבהם יש גם השפעה, היקף גם שלשיקול הדעת אין לו כללים, ואין לו חוק שמסדיר את הפעילות..... זה דורש חשיבה מערכתית.

בשנים האחרונות המשפטנים נמצאים בליבת המתקפה. והשיטה שבה המערכת הפוליטית לא רק רוצה מצב שבו המשפטנים שלא יעמדו בדרכם, לעיתים, הדרך להשיג את זה הוא על ידי מנגנוני הרתעה שונים, ומנגנוני הרתעה מתחילים בתקשורת – אני לא חושבת שידענו מתקפה בזהותו של משפטן כמו זו שישנה בשנים האחרונות, דרך התלונות בתקשורת עם גוף או בלי גוף, שלא נרתעות מביקורת קשות קטלניות ומכוערת.

משרד מבקר המדינה תורם את חלקו, והיום עובדי מדינה מוצאים את עצמם בכתיבת תשובות לדו"חות ביקורת המופנים אליהם – בשונה מה שהיה בעבר.

אני רוצה לומר משהו על יצירת גוף לתלונות – ברגע שמגישים מכתבים, חלק יותר אישיים וחלק פחות אישיים, מהרגע שיצרת מסלול הרי שהמסלול שינה את המהות.

מדובר בגוף שיצירתו נועדה להזמין תלונות והגשת והיה והוגשה תלונה, לכאורה, אין בעיה - אתה תשיב על התלונה ולכאורה והכל יהיה בסדר. אבל, מה שנדרש מהם הוא הצורך לעסוק בתשובה לתלונה (המספר הנמוך שהתלונות נמצאו מוצדקות היא ההוכחה למה שאני רוצה להגיד), ... הרי מי שעומד מולם, זה סט של 40 עורכי דין, כלומר, במילים אחרות לא מדובר בתוצאת התלונה אלא עצם ההליך, והצורך להשיב עליה.

לפני שלוש ארבע שנים, עשו רפורמה בתחום הבניה. עבדנו במשך 4 חודשים ולא יצא מזה כלום זה היה אמור להיות חוק מצוין. וכעבור זמן הגיע דו"ח מבקר המדינה שעניינו דו"ח תהליך החקיקה, אני כתבתי תשובה, המשאבים שנדרשו היו עצומים... ככל שאתה צעיר, פחות גבוה בסולם הדרגות, היכולת והזמינות שלך להתמודד עם כך בעיתים יותר. זה משהו שאי אפשר לקחת לא לקחת בחשבון.

רוח הקרב, הנכונות להיאבק על זכויותיה של המדינה, לפעמים נתקלת בלחץ בית המשפט להתפשר, ... לכן יצירתו מסלול שיש בו מכוון מטרה יש לו השפעה. אנחנו שומעים טוב את פרקליטי המדינה – המשכורות הן משכורות טובות אך השחיקה של הפרקליטים שמגיעים היא שחיקה אמיתית, יש לזה משקל, לפרקליטים לא היה חשק להגיע לעבודה, אם יש מישהו שחושב שאין לזה השפעה חוטא לאמת.

יש גם קצת עיוות – בעולם נורמלי אם פרקליט השתהה במתן תשובה צריך לזמן את המנהל, ואנחנו סומכים על כל השדרה הניהולית, רק לגבי הפרקליטים אין את זה ולא מקבלים את הדבר הזה.

בתפיסת העולם צריכה להיות הבחנה חדה בין ההיבט הניהולי לבין הביקורת. הדין המשמעותי הוא דין פנים ארגוני, לדבר הזה יש יתרונות ויש חסרונות כשהאחד מהם הוא להגן על העובד. אם לא עשית עבירה גדולה אזי הממונה ינזוף בך והעבירה תישאר בבית וזה לא מלווה בפרסום תקשורתי.

נדהר שנוצר כאן הוא הפיכת הביקורת לביקורת תקשורתית בידי מי שמחוץ למערכת – במסמך שהוא מסמך מעין שיפוטי. הרי סופו של יום, גם אם אתה מזוכה אתה לא רוצה להיות בבית משפט. הסיפור שבו אתה צריך להסביר את זה שאתה התמהמהת בתיק ולגורם חיצוני זה אירוע שלא יכול לעמוד על השולחן. העובדה שכל רגע אפשר לשמוע באוזן: "תזהר ממני." זה נותן כלי בידי מי שרוצה לעשות שימוש לרעה בדבר זה.

כבוד השופט (בדימוס) אליעזר גולדברג: הטענה שאת מעלה יכולה להיות טענה שאסור להתעלם אך זה לא אומר שצריך "לשפוך את התינוק עם המים" צריך ליצור את החסמים. הרי יש שיטענו שאם רוצים לחזק את אמון הציבור, נייצר את הגוף הזה ובכך אנו יוצרים גילוי. איך מחזקים את אמון הציבור נוכח הטענה שלך?!

הגב' שרית דנה: אני לא חושבת שהגוף מחזק את אמון הציבור, צריך להיות שהעברת מסר משר המשפטים ומטה שאנחנו אלו שמנהלים את המערכת. יצירת גוף כזה לא יוצרת ולא מחזקת אמון הציבור זה כמעט זריית חול בעיניים. אני לא חושבת שמחזקים אמון ציבור על ידי סימון גוף באופן זה, אני חושבת שאמון הציבור מחוזק בדרכים אחרות, אני חושבת שמבקרת הפנים של המשרד היא עצמאית והיא מקבלת גיבוי, והיועץ המשפטי לממשלה מעולם לא חסם את הביקורת, אני לא חושבת שיש בעיה. אף אם הייתה כזו טענה, הרי שיש לאזן בין היתרון לחסרון, החסרונות והפוגעניות של הקמת גוף כזה זה כל כך גדולים שהמחיר המשתלם הוא מחיר כמעט בלתי נסבל.

הייתי 8 שנים וקצת יותר במשרד המשפטים, והייתי ממונה על יועצים משפטים, מי שלא יודע ומבין כיצד היועמ"ש מאוים לא מבין מהי המשמעות של מנגנון שיביא להרתעת ייתר בכלים ובמנופים שאין להם נר לרגליהם.

כבוד השופט (בדימוס) אליעזר גולדברג: הופיעו בפני עורכי דין שאמרו לי: "אין לנו כתובת."

הגב' שרית דנה: התחושה של מי שמפסיד במשפט היא כנראה כזו. ... כמות הפעמים שבחדר הזה הטיל היועץ המשפטי לממשלה לבדוק תלונה שהתקבלה הייתה יותר ממה שבכך, אני לא מקבלת את הטענה כאילו משיקולים זרים היועץ המשפטי לממשלה, לא בדק את התלונות.

כבוד השופט (בדימוס) אליעזר גולדברג: אני עד היום לא קיבלתי תשובה לכך שאם לדוגמא אני מתלונן אני לא מצפה לקבל את התשובה: "תלונתך התקבלה", אני לא מתלונן כאילו אני רוצה לפגוע באדם, אלא להבין אם הרתיעו אותך, כיצד טיפולו בתלונה.

הגב' שרית דנה: ...אם זו הטענה זה בסדר גמור לומר ליועץ המשפטי לממשלה שאם נבדקים תלונות יצא מסמך מפורט ולא שורה אחת, בין זה לבין יצירת הגוף הזה – יש מרחק גדול.

כבוד השופט (בדימוס) אליעזר גולדברג: נשאלת השאלה היום יש גוף שמטפל בתלונות וגם בביקורות, האם אפשר להחזיר את "הרכבת לתחנה"? איך זה ישפיע על הפרקליטות מהחינה ציבורית. איך הציבור יראה את ביטולו של הגוף מבחינת השלכת הצעד הזה על ההיבט של אמון הציבור?.

הגב' שרית דנה אני חושבת שיש משמעות לכך... כיוון שהגוף נותר על כנו, זה לא נעלם כליל, אני מאמינה שהנוק כל כך גדול מקיומו, גם אם יש מחיר מסוים בכך המחיר צריך להשתלם....

הישיבה הסתיימה: 17:00